

Shabbat Shuvah, 5784

כלי יקר

א-ב) האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי – פירש"י "למה העיד בהם שמים וארץ? שאם יאמרו ישראל לא קבלנו עלינו הברית מי בא ומכחישם? ע"כ העיד בהם שמים וארץ עדים שהם קיימים לעולם ועד שאם יזכו וכו'. לספרים דגרסינן "שהם קיימים לעולם ועד, שאם יזכו וכו', **אם כן הכל חד טעמא**, אבל לספרים דגרסינן "ועוד שאם יזכו", **אם כן הוא שני טעמים**. וקשה לטעם ראשון וכי השמים והארץ יש להם פה להעיד? ואין לומר שוודאי אין שם אומר ודברים זולת מתוך שיתנו השמים טל ומטר והאדמה תתן יבולה כשעושין רצונו של מקום, ולא יתנו כשאין עושין רצונו, זה מופת שקבלו ישראל הברית, א"כ מהו שאמר "ועוד שאם יזכו וכו' היינו הך של טעם הראשון.

Rashi explained why he invoked the testimony of heaven and earth. "If Israel were to say, we did not except this covenant, who would be able to contradict them? Therefore, he invoked the testimony of heaven and earth for they are eternal witnesses. If they were meritorious etc." According to these texts, there is but **one reason**. However, according to those texts that read "Moreover, if they are meritorious," then there are **two reasons**. There is a problem with the first reason because neither heaven nor earth can give verbal testimony. Rather, their testimony consists of the fact that heaven will grant rain and the earth will yield its produce when they fulfill God's wishes, and if they fail to do so, they will not yield them. This is proof that Israel accepted the covenant, in which case, the "moreover" is identical with the first explanation!?

ונראה **ליישוב** גירסא זו, לפי שאמרו רז"ל (שבת פח) יום הששי ה"א יתירה לומר שכולם תלוין ועומדים עד יום ששי בסיון אם יקבלו ישראל התורה מוטב ואם לא יחזור העולם לתוהו ובוהו, וא"כ מאחר שאנו רואין כהיום ששמים וארץ קיימים ולא הוחזרו לתוהו ובוהו זה מופת חותך שקבלו ישראל התורה וזה"ש על כן העיד בהם שמים וארץ ומהו העדות שיעידו, שהם קיימים לעולם **כי קיומם נותן עדות ה' נאמנה שכבר קבלו ישראל התורה** דאל"כ לא היו קיימים ועומדים אלא היו חוזרים כבר לתוהו ובוהו.

It is possible to **reconcile** these two readings. The Sages said "the sixth day" has an extra definite article to inform us that all creation was in suspension until the 6th of Sivan. If Israel accepted the Torah, it would be good, and if not, the world would revert to chaos. Therefore, since we can observe today that heaven and earth are still in existence and have not reverted to chaos, this is decisive proof that Israel accepted the Torah. "Therefore, he invoked the testimony of heaven and earth;" of what did their testimony consist? Their eternity, because **their perpetual existence testifies that Israel accepted the Torah** for otherwise, they would no longer be in existence but would have reverted to chaos.

Shabbat Shuvah, 5784

כלי יקר

וטעמו של דבר **שקיום שמים וארץ תלוי בתורה**, לפי שהעליונים ותחתונים הם שני הפכים וצריכים לאמצעי המצרפם, והוא האדם המורכב מן חומר וצורה. והרכבה זו היא ע"י התורה, כי זולת התורה היה האדם נמשל לבהמה, ולא היה בו חלק מן העליונים. לפיכך העוסק בתורה משים שלום בין פמליא של מעלה ושל מטה, שלא יהיו מתנגדים זה לזה כי האמצעי מצרפם. זה"ש "יערוף כמטר לקחי" כי כל נצוק חיבור, וכמו המטר היורד מן השמים עד לארץ דומה כאילו הוא מחבר שמים לארץ, כי כל נצוק דומה לחיבור. כך "לקחי" דהיינו **התורה** הלקוחה מן השמים לארץ, **היא מקום דנשקי ארעא ורקיע**.

Essentially, **the existence of heaven and earth is dependent upon the Torah** because both that which is celestial and that which is terrestrial are opposites that require an intermediary to connect them. That is man, who is a hybrid of matter and form whose combination is accomplished through Torah. Without Torah, man would be no more than an animal and would have no share in the celestial. Therefore, one who engages in Torah reconciles the celestial and the terrestrial and prevents them from opposing one another by combining them... **Heaven and earth meet in the Torah.**

(לט) ראו עתה כי אני הוא – כפל לומר "אני אני" **להוציא מדעת האומרים שתי רשויות הם**, אחד מושל על הטובות ואחד מושל על הרעות. וכן אמרה חנה (שמואל א ב' ג') "אל תרבו תדברו גבוהה גבוהה", לומר שיש שני גבוהים כאמור, אלא הכל יצא מהתחלה אחת. "ה' מוריש ומעשיר, ה' ממית ומחיה (שם ב' ו'). כי הוא ית' פועל כל ההפכים, ופירש הר"ר משה מקוצי בתחילת מצות עשה בשם רבינו סעדיה להשיב לכופרים האומרים שתי רשויות הם, אם שניהם רשאים לעשות כל אחד מה שירצה ובקש האחד להחיות את האדם והאחד להמיתו ראוי שיהיה האיש ההוא מת חי מת לאלתר כהרף עין כו'. לכן אמר כאן אני אני הוא מושל על הטובות ועל הרעות ואין אלהים עמדי. והמופת על זה אני אמית ואחיה ואין מידי מציל. ואילו היה אחד עמדי היה מציל מידי והיה מת חי מת כהרף עין. ומזה תבין ותשכיל כי אין אלהים עמדי.

"See now that it is I, it is I." The repetition of "I" is to **contradict those who maintain that there are two authorities** [i.e., dualists], one ruling over good and the other ruling over evil. Similarly in Hannah's prayer... that everything emanates from One source. "God impoverishes and enriches; God takes life and grants it." He is the author even of opposites. So did Rabbi Moshe of Coucy explain, citing the authority of Rabbi Se'adyah, as a reply to the heretics who believe in dualism. If each of the two is entitled to do as he wishes, and one sought to give life to a person and the other to take his life, the result ought to be that the person would be simultaneously alive and dead. Hence, the verse says "I it is I" to teach us that He rules over both the good and the bad and that there is no other deity with Him. A further proof is that He takes life and grants it, and none can escape Him. For if He had a partner, then that partner could save someone from Him, and he would be simultaneously alive and dead. This instructs us that there is no deity but Him.

עיר גיבורים

ואומר אני להוסיף קצת ביאור בעניין הנאולה שנרמזה
 תצו בפסוקים אלו זהו שאמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים
 עמדי אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא ואין מידי מציל
 ויש להתבונן בכאן שמוכיר ענין רפואה ומה שייך לזה אמרו
 ואין מידי מציל שאין זה שייך אלא על הרעה כמו ואיש לא
 יצילנה מידי על כן אומר אני שהוא עד שאזול מניין לתחיית
 המתים התורה שנאמר אני אמית ואחיה יכול מיתה באחד
 וחיים בשני תל מחצתי ואני ארפא מה רפואה ומחוצה כאחד
 אף מיתה וחיים באחד ונראה לפרש בדרך נמרץ שפסוק
 זה פרמו על הנאולה לכך נאמר ראו עתה כי אני אני הוא

I would like to add an explanation regarding the redemption that is alluded to in these verses. Namely, "See now that I, it is I, there is no deity with me. I give life and I take it, I strike and I cure, and none can be rescued from my hand." We must understand the reference to curing in connection with rescue which ordinarily relates to evil... It is, therefore, my opinion that this alludes to the saying of the Sages: "Where is there a reference in the Torah to resurrection?" "I take life and grant it." Can this mean death to one person and life to another? "I smite and I cure." Just as the illness and the cure go together in the same person, so do death and life refer to the same person. We may also add, briefly, that this verse alludes to the [ultimate] redemption hence, it says "See now I, it is I"...

בכפל לשון עד שנאמר אנכי אנכי הוא מנחמכם כי הנאולה
 העתידה תהיה כפולה נאולה נופנית ונאולה נפשית נופנית
 היינו שיעבוד מלכיו ונפשית היינו שיעבוד היצ"הר שיתבטל
 לעתיד ולכך נאמר נחמו נחמו עמי ונאמר וזה שכי אנא הוא
 ואין אלהים עמדי רמז על מפלת האומות כענין שנאמר פורה
 דרכתי לבדי ונאמר וכתוב ואביט ואין עוזר ואשתזמם ואין
 סומך ותושע לי זרועי ונאמר הודו ואין אלהים עמדי אני אמית
 ואחיה היינו אני אמית בגלות שנא' במחשכים הושיבני כמתי
 עולם ואני אחיה בגלות שנאמר יחינו מיומים ביום השלישי
 יקיסנו ונחיה לפניו מחצתי ואני ארפא עד שנאמ' ביום חבוש

Shabbat Shuvah, 5784

כלי יקר

Redundantly, similar to “I, it is I, who consoles you.” Because the future redemption will be a dual one: physical redemption and spiritual redemption. Physical, is the release from oppression and spiritual is the subjugation of the evil inclination. Hence it says “Be consoled, be consoled my people.” “I, it is I, and no deity accompanies me,” alludes to the downfall of the gentile nations... “I take away life and I grant it,” means that life is taken away in exile... and life is granted through redemption. “On the third day he will raise us up and we will be alive before him,” resembles “I smite and I cure...”

הַפְּרִישׁ זֶה־שׁ כַּאֲן וְאִין מִיָּדֵי מַצִּיל וְזֶהוּ שְׁלֵמֵדוּ רָזַל תַּחֲיִירַת
הַמַּתִּים מִפְּסוּק זֶה הֵיִינוּ הַנְּאוּלָה כִּי בְּנֵלוֹת אֲנֹנוּ נַחֲשָׁבִים כַּמַּתִּי
וּבּוֹסֵן הַנְּאוּלָה אִו יַחֲיִינוּ אֵל וְנוֹסֵר לְפִי שֶׁכֵּבֵד הַחַיָּה אוֹתֵנוּ
מֵנֵלוֹת בְּבֵל וּמַצְרִים וְלֹא הִיתָה הַנְּאוּלָה נַצְחִית אֲבֵל בְּיוֹם
הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהוּא רְמֹז לְנְאוּלָה שְׁלִישִׁית אוֹ יִקְיֵמֵנוּ נַצַּח לְפָנָיו
הַהָר יַחֲיִנוּ מִיּוֹמִים בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי יִקְיֵמֵנוּ וְנַחֲיָה לְפָנָיו וְכֵן הוּא
אוֹמֵר בְּיוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מִיַּם חַיִּים מִירוּשָׁלַיִם , אֲכִיָּר :

This is what the Sages sought to teach us from this verse about the resurrection, namely, that it is our redemption. In exile, we are considered dead, and at the time of redemption, God will bring us back to life just as he brought us back to life from the Babylonian exile and from Egypt. Those redemptions were not everlasting; however, “on the third day” is an allusion to the third redemption, after which he will raise us up before him for all eternity: “After two days, He will bring us back to life, and on the third day, He will raise us up and we will be alive before Him.” As it says, “On that day, fresh water will flow from Jerusalem.” Amen, and may it be His will.